

Player (User) Experience z perspektywy psychologii

Piotr Sobolewski, Ph.D.

TK Games / The Knights of Unity

Wrocław University
of Science and Technology

THE KNIGHTS OF UNITY

1. Typy osobowości

Typy osobowości - MBTI

- Myers-Briggs Type Indicator - MBTI
(16personalities.com)

Katherine Briggs

Isabel Briggs-Myers

E

Extraversion
Talk It Out

S

Sensing
Specifics

T

Thinking
Logical
Implications

J

Judging
Joy of Closure

Where You
Get Your
Energy

How You
Take In
Information

How You
Make
Decisions

How Do You
Organize
Your Life

I

Introversion
Think It Through

N

INtuition
Big Picture

F

Feeling
Impact on
People

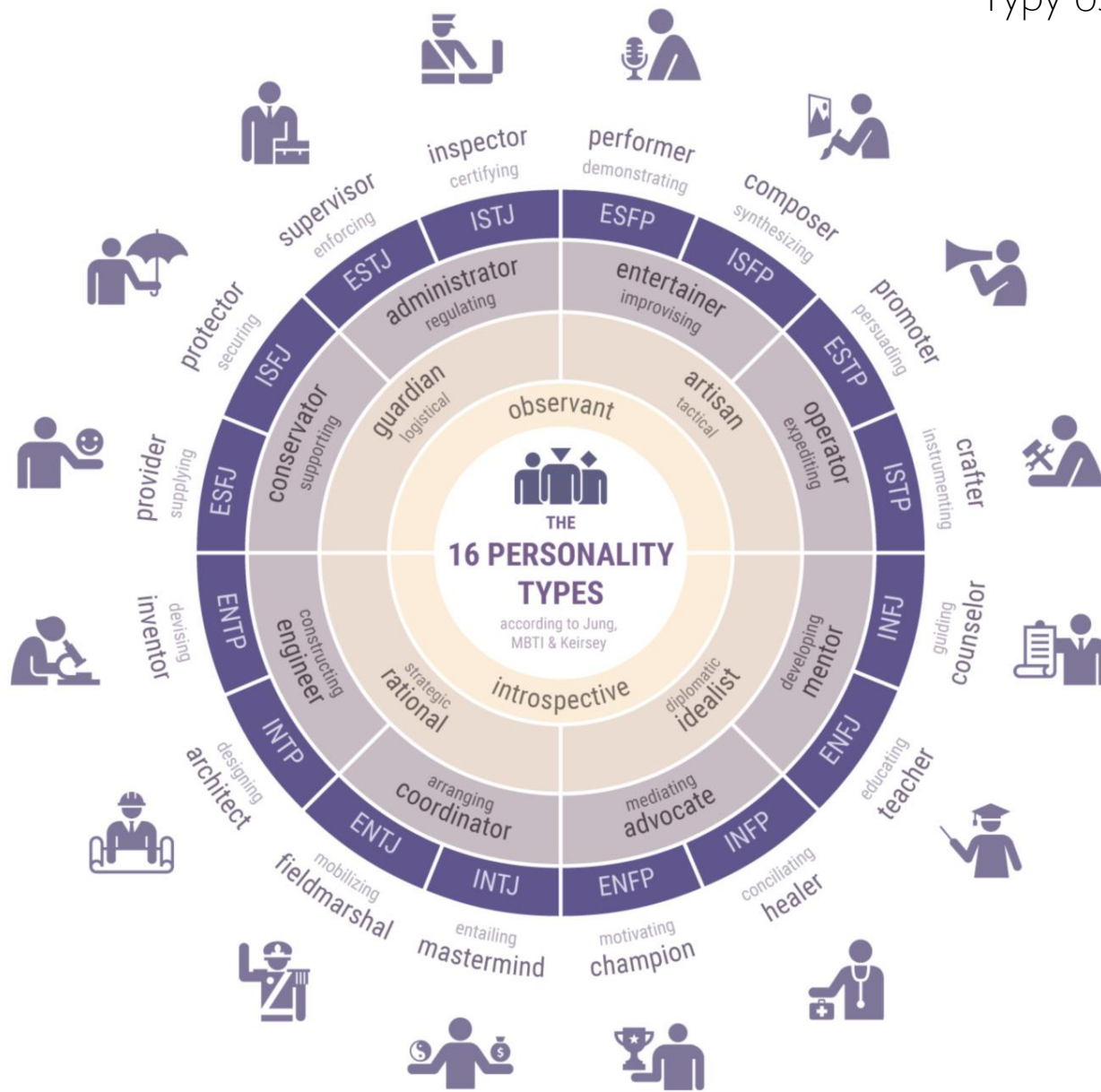
P

Perceiving
Joy of Processing

Typy osobowości – KTS

- David Keirsey (Keirsey Temperament Sorter – KTS)

I - introvert   T - thinking   N - intuition   P - perceiving
E - extravert   F - feeling   S - sensing   J - judging

Temperament
Role
Role Variant

	Temperament	Role	Role Variant
Abstract or Concrete?	Cooperative or Utilitarian?	Directive or Informative?	Expressive or Attentive ?
Introspective (N)	Idealist (NF) <i>Diplomatic</i>	Mentor (NFJ) <i>Developing</i>	Teacher (ENFJ): Educating
			Counselor (INFJ): Guiding
		Advocate (NFP) <i>Mediating</i>	Champion (ENFP): Motivating
			Healer (INFP): Conciliating
	Rational (NT) <i>Strategic</i>	Coordinator (NTJ) <i>Arranging</i>	Fieldmarshal (ENTJ): Mobilizing
			Mastermind (INTJ): Entailing
		Engineer (NTP) <i>Constructing</i>	Inventor (ENTP): Devising
			Architect (INTP): Designing
Observant (S)	Guardian (SJ) <i>Logistical</i>	Administrator (STJ) <i>Regulating</i>	Supervisor (ESTJ): Enforcing
			Inspector (ISTJ): Certifying
		Conservator (SFJ) <i>Supporting</i>	Provider (ESFJ): Supplying
			Protector (ISFJ): Securing
	Artisan (SP) <i>Tactical</i>	Operator (STP) <i>Expediting</i>	Promoter (ESTP): Persuading
			Crafter (ISTP): Instrumenting
		Entertainer (SFP) <i>Improvising</i>	Performer (ESFP): Demonstrating
			Composer (ISFP): Synthesizing

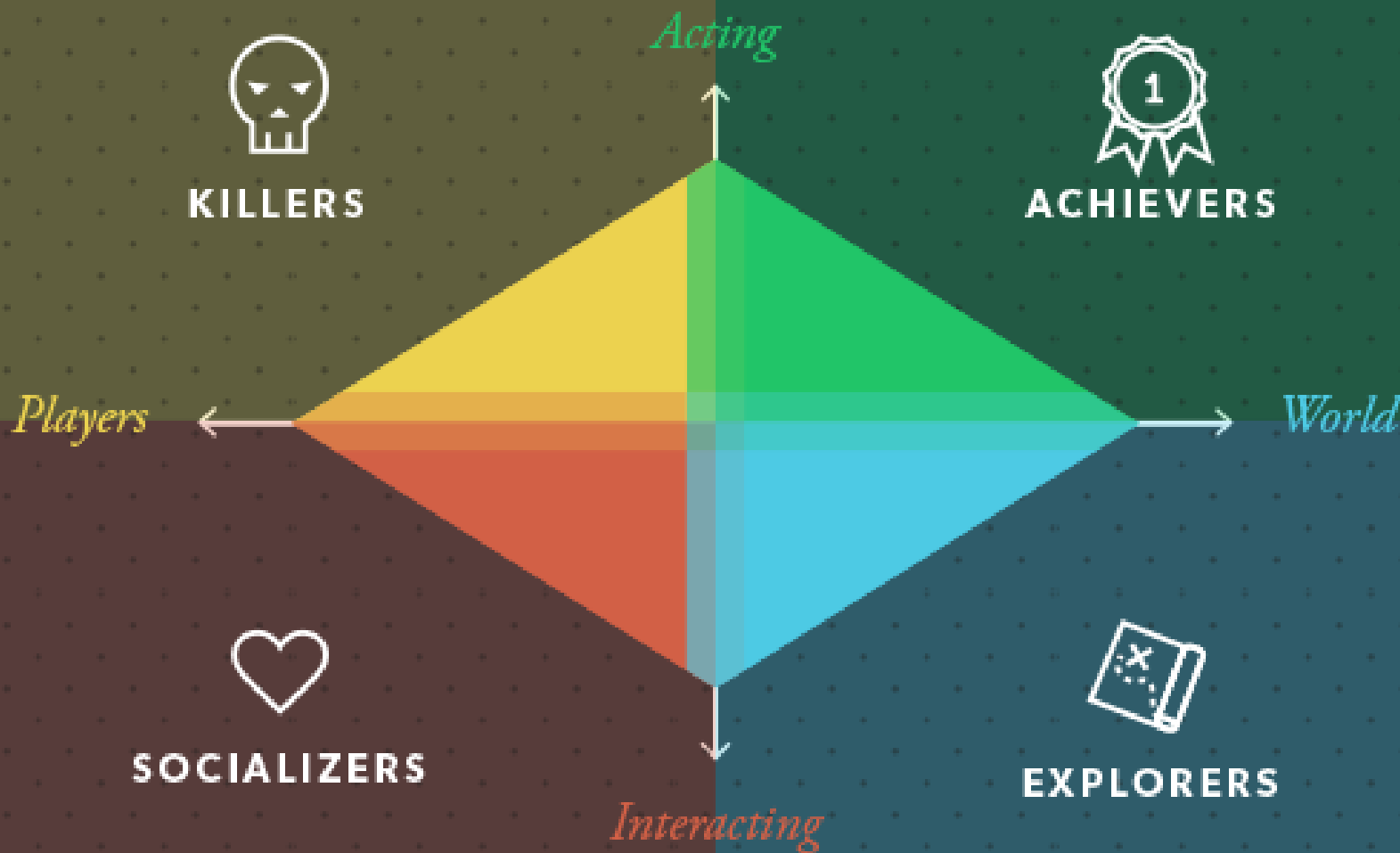

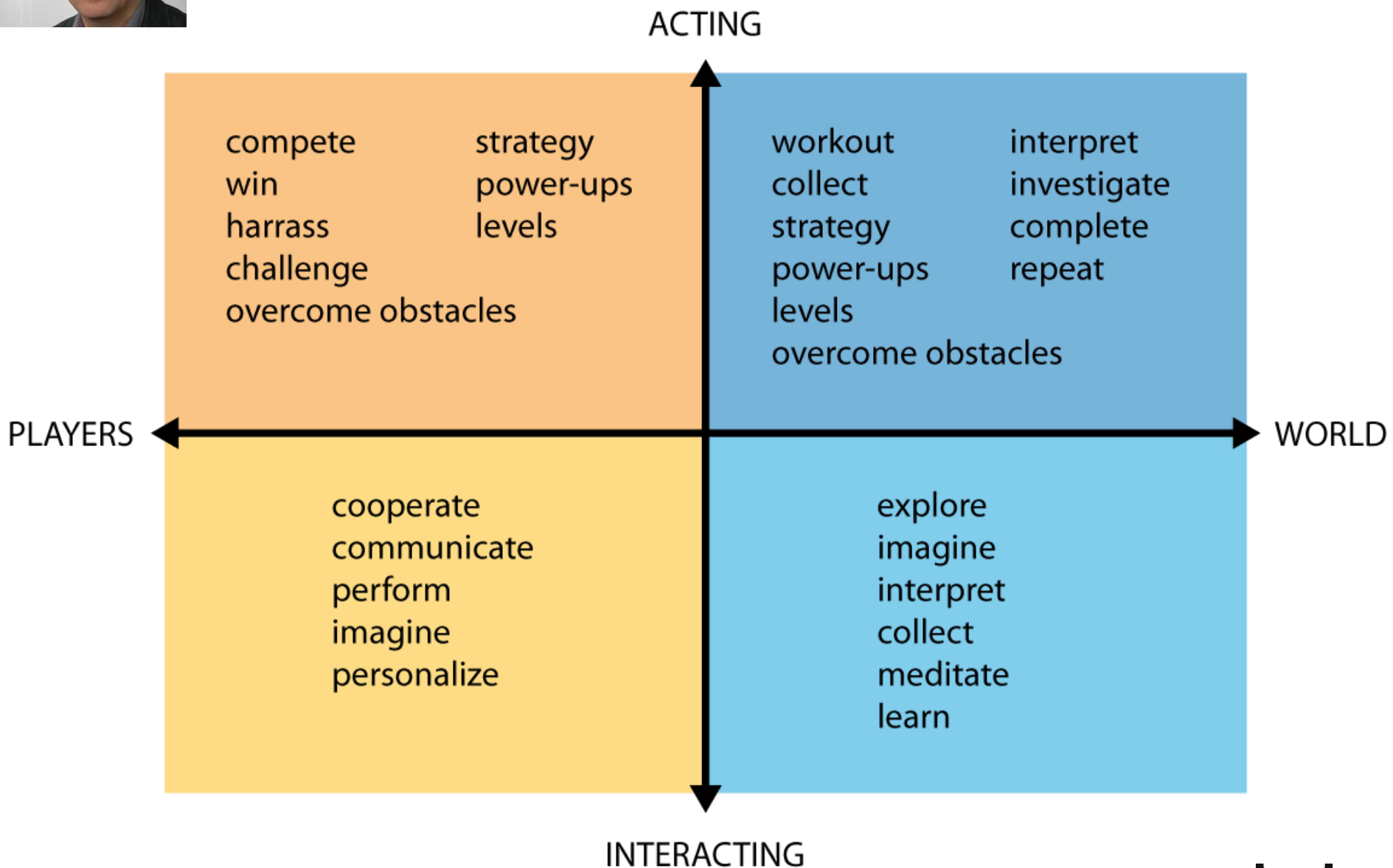
Kategorie graczy – Richard Bartle

- 4 kategorie graczy: Explorer, Achiever, Socializer, Killer

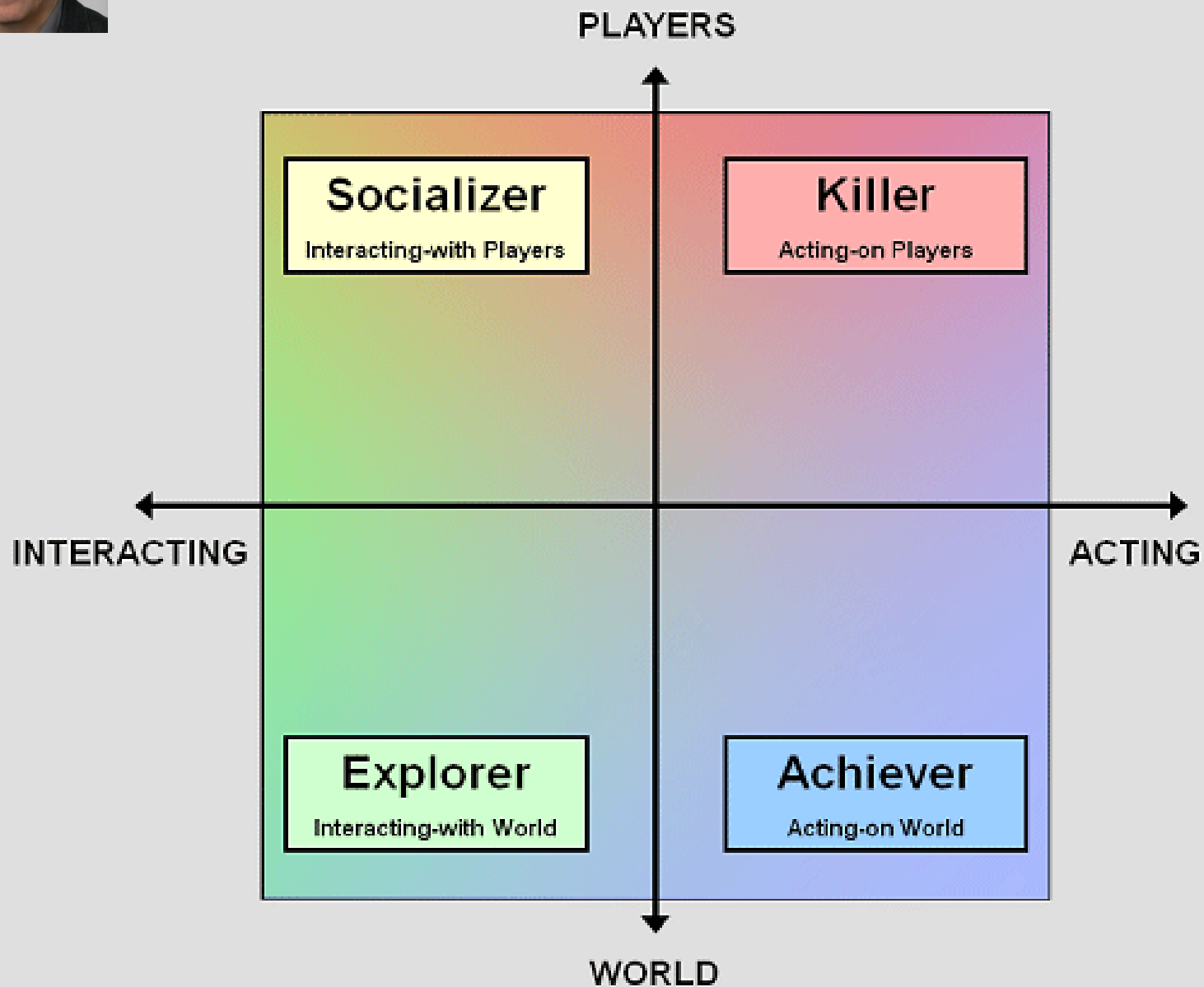

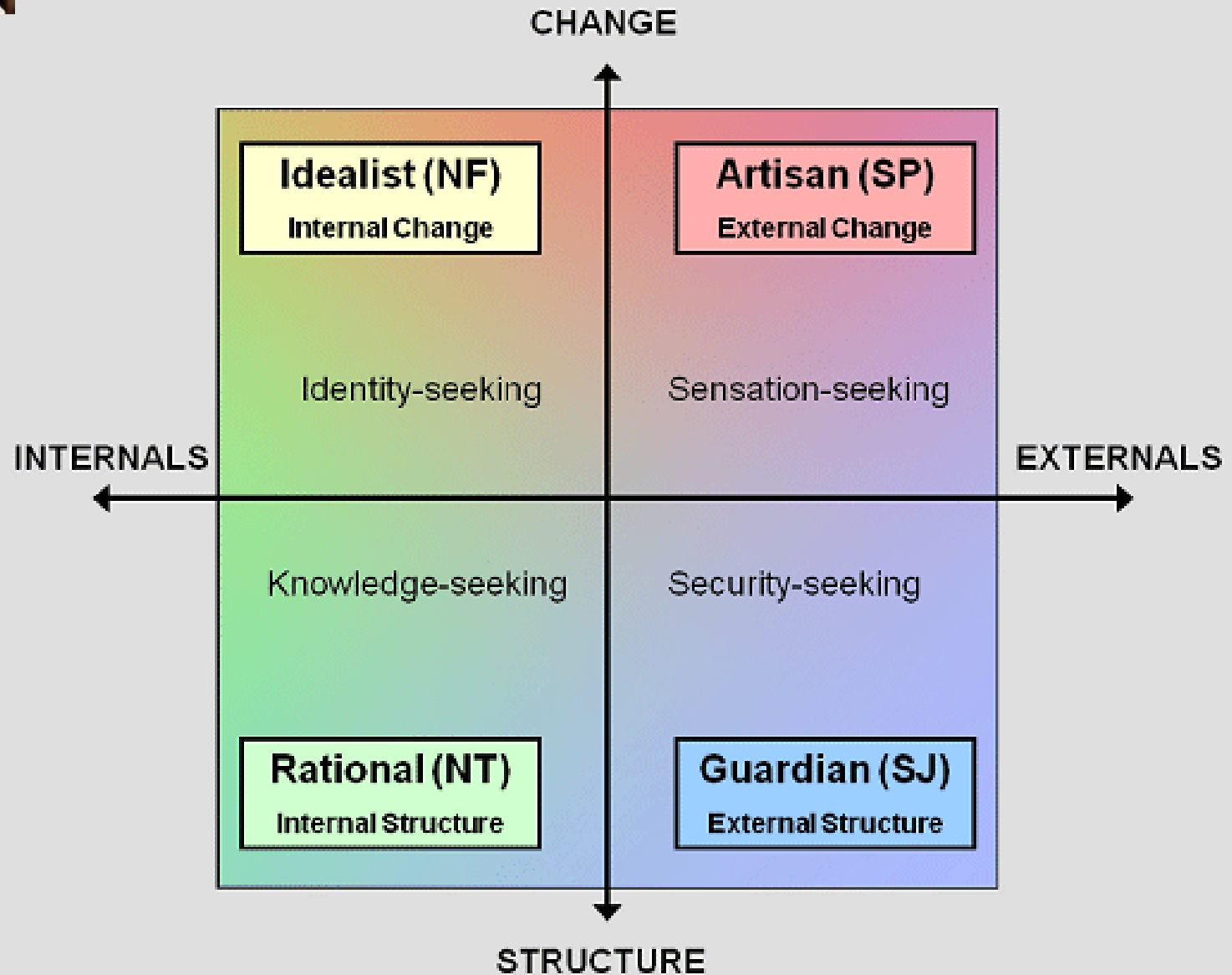

Jakie gry dla kogo?

GENRE	TYPICAL GAMES	CORE Play Styles
FPS	Halo, Call of Duty, Half-Life, Crysis	Killer, Achiever
CRPG	Darklands, Fallout 1/2, Baldur's Gate	Achiever, Explorer
FPS-CRPG	Deus Ex, BioShock, Mass Effect	Achiever, Explorer, Killer
Open-world CRPG	The Elder Scrolls, Fallout 3, Two Worlds	Achiever, Explorer
MMORPG	World of Warcraft, EVE Online, Guild Wars	Achiever, Explorer, Socializer
MMOG	Unreal Tournament, Team Fortress, any FPS multiplayer mode	Killer, Achiever
Adventure	King's Quest, Myst, The Longest Journey	Socializer, Explorer
Action	Tomb Raider, Uncharted, Angry Birds	Killer, Achiever
Survival-Horror	Resident Evil, Dead Space, Amnesia	Killer, Achiever
Turn-based Strategy	Civilization, Master of Orion, Galactic Civilizations	Explorer
Physics Puzzler	Half-Life 2, Portal, World of Goo	Killer, Explorer
Real-time Strategy	Age of Empires, StarCraft, Supreme Commander	Achiever, Killer
Flight Simulator	Falcon 4.0, Microsoft Flight Simulator X	Killer, Explorer
Space Shooter	Wing Commander, Freelancer	Achiever, Killer
Music	Rock Band, Guitar Hero, Audiosurf	Killer, Socializer
Simulation	SimCity, Balance of Power, Railroad Tycoon	Explorer
Social	FarmVille, Mafia Wars	Socializer, Achiever
Online Gambling	Blackjack, Texas Hold-Em Poker	Killer, Achiever

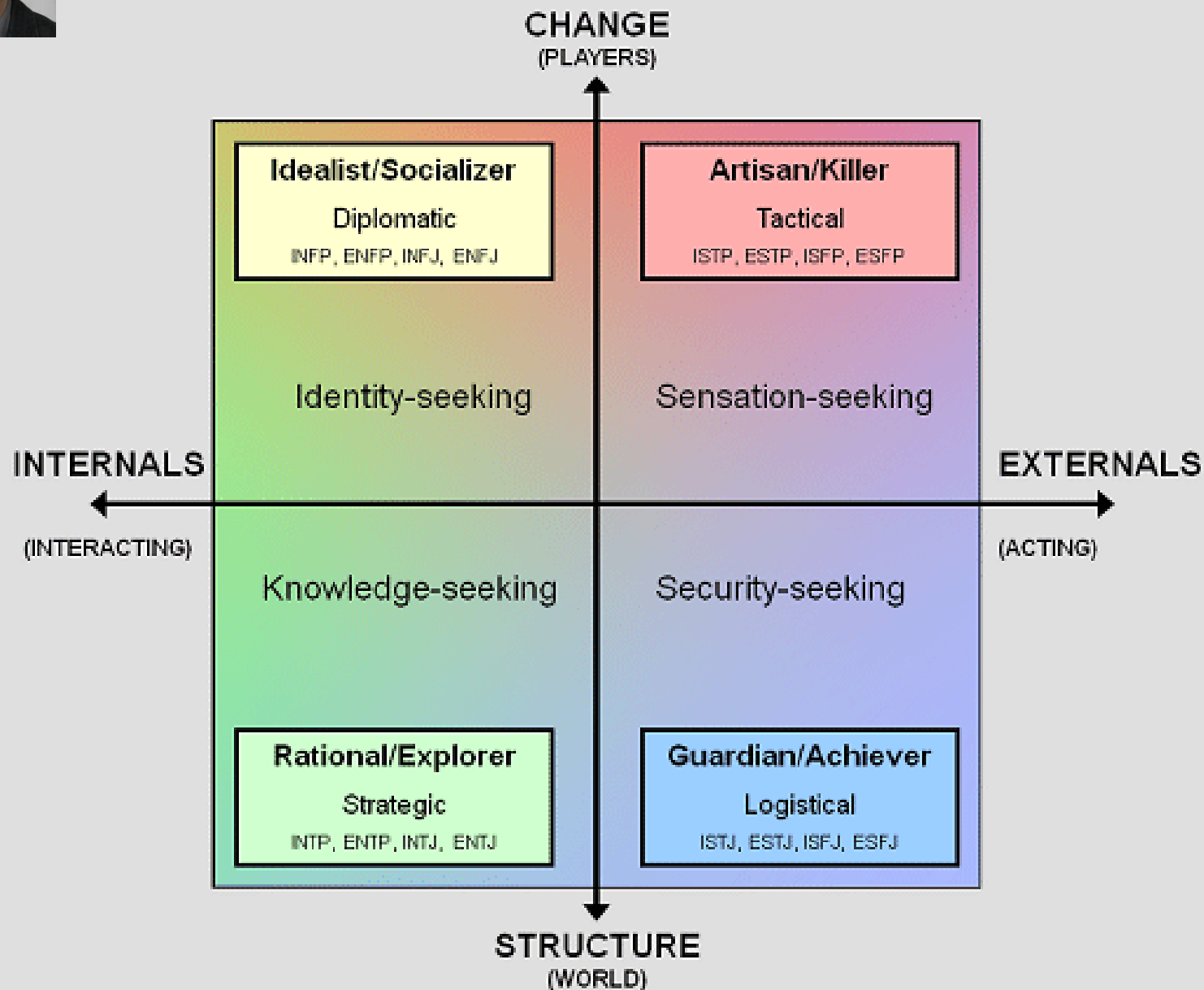
Co łączy KTS i kategorie graczy Bartle'a?

Kategorie graczy Bartle'a vs KTS

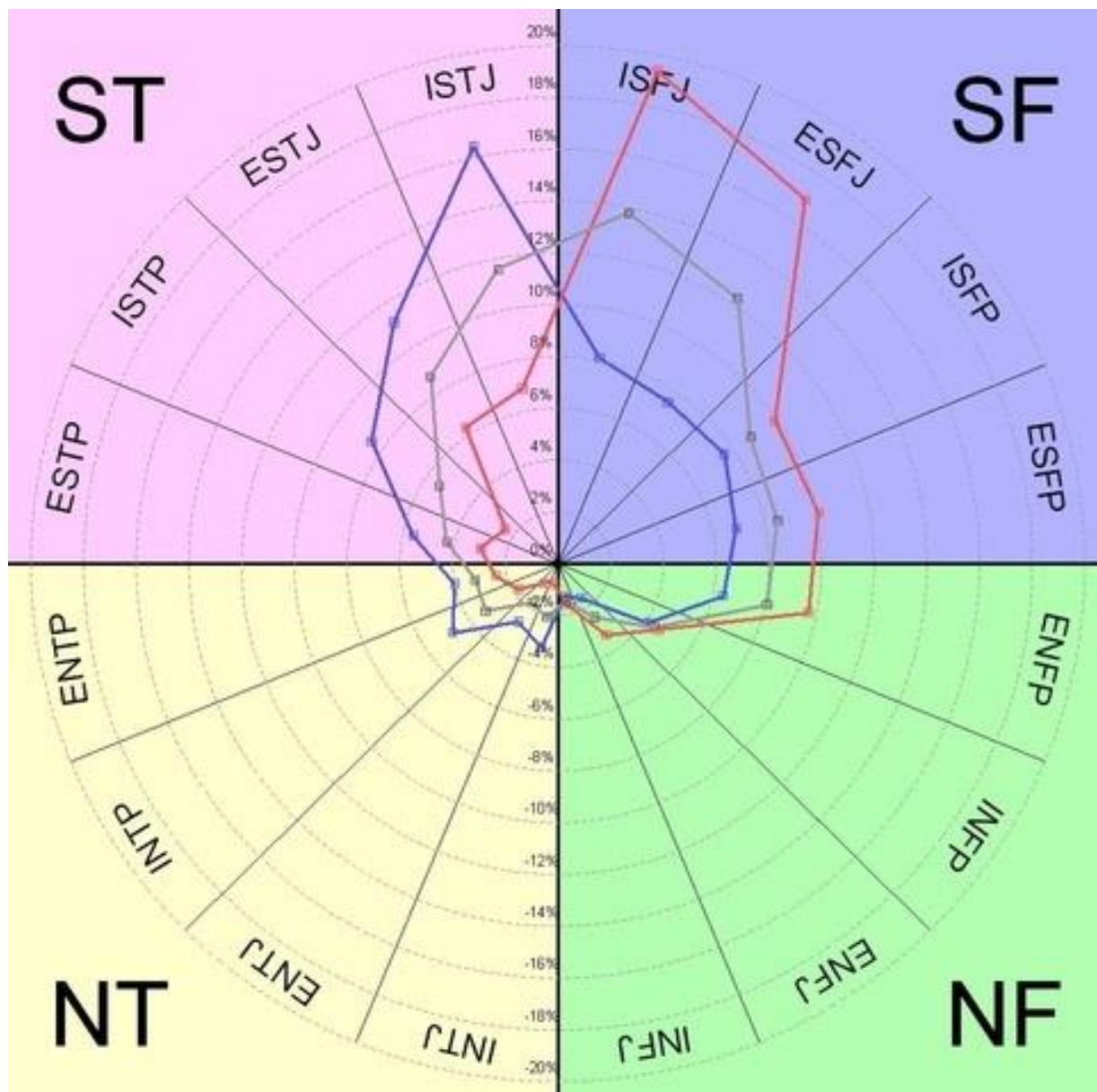

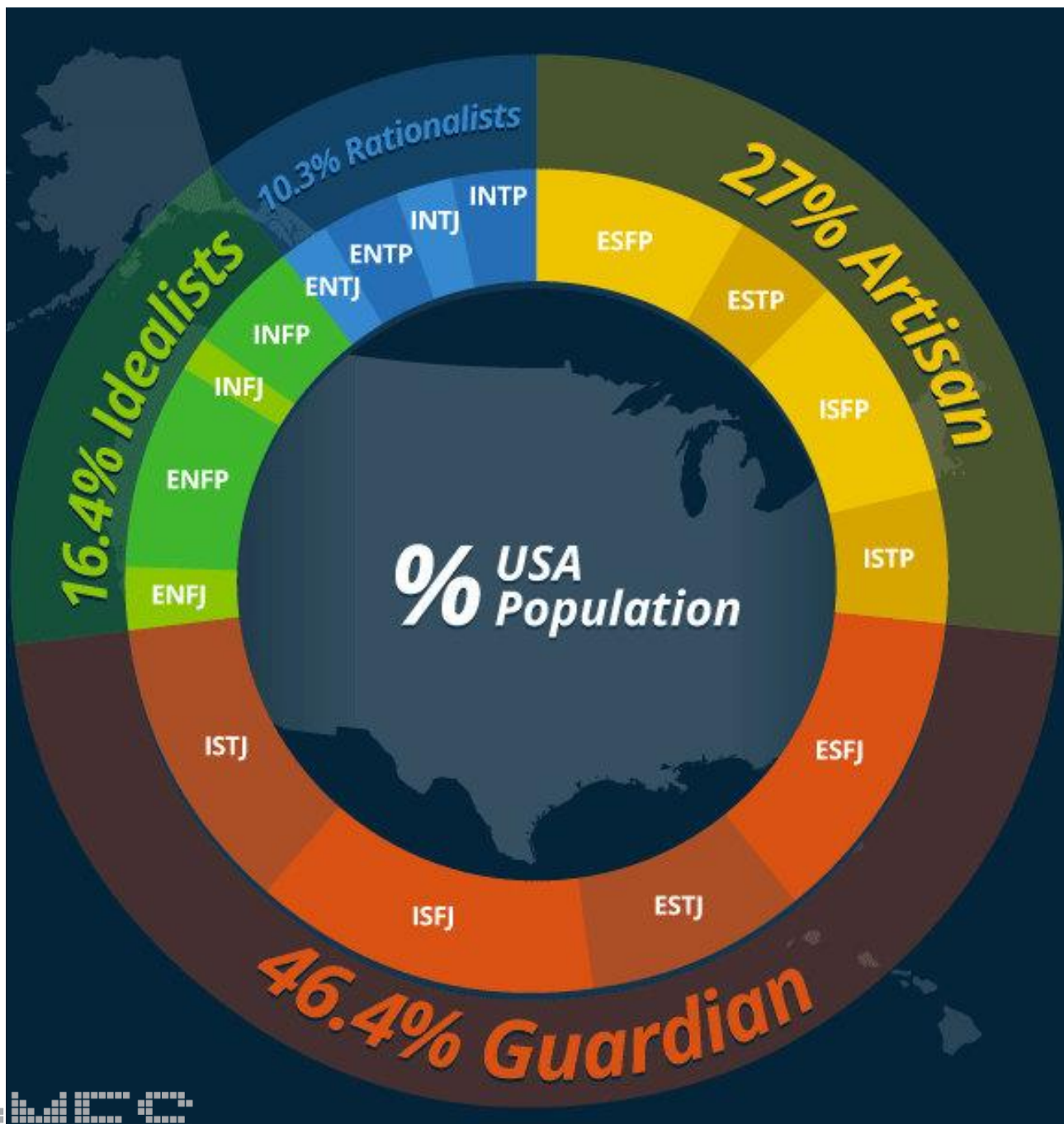
Czego w grach szukają różne osobowości?

Osobowość / Kategoria gracza	Czego poszukuje?
Artisan / Killer	action, vertigo, tool-use, vehicle use, horror, gambling, speedruns, exploits
Guardian / Achiever	competition, collections, manufacturing, high scores, levels, clear objectives, guild membership, min-maxing
Rational / Explorer	puzzles, creative building, world-lore, systems analysis, theorizing, surprise
Idealist / Socializer	chatting, roleplaying, storytelling, cooperation, decorating, pets, social events

Jakie osobowości przeważają na świecie?

Mężczyźni
Kobiety
Ogółem

2. Hormony szczęścia

Rozrywka – „aktywność przynosząca
przyjemność”

- Oxford English Dictionary

Przyjemność – „szeroka gama stanów umysłu
odczuwanych jako pozytywne i pożądane, np.
zadowolenie, ekstaza, euforia”

- Sigmund Freud, 1950

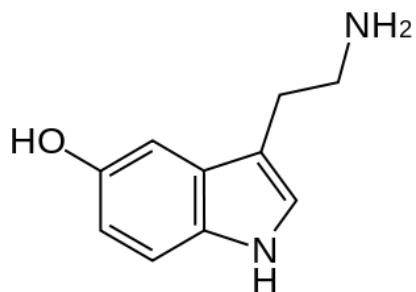

Harmoney szczęścia – „DOSE”

Nicole Lazzaro

Serotonina. Endorfiny.
Oksytocyna. Dopamina.

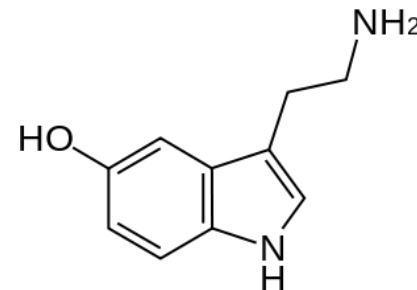

Serotonina

Serotonina

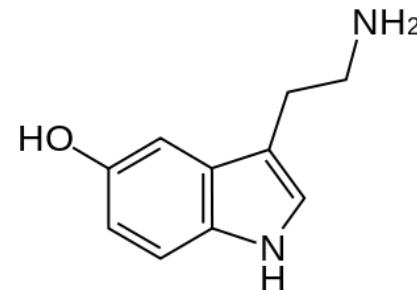
Powoduje poczucie bezpieczeństwa, spokoju, **zadowolenia** i pewności siebie.

Deficyt powoduje obsesyjne myśli, kompulsywne zachowania, impulsywność i agresywność.

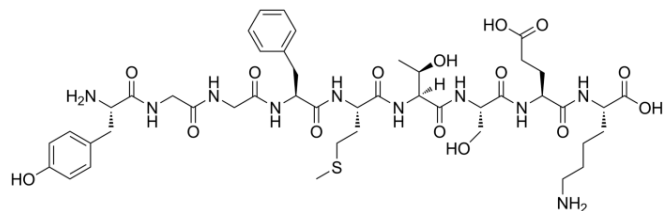
Wyzwalana m.in. podczas spożywania węglowodanów (zwłaszcza słodczy i czekolady).

Serotonina

W grach wyzwala podczas przypominania o osiągnięciach i postępie oraz otrzymywania podarunków od innych (wszystkie elementy, które powodują, że gracz czuje się ważny lub potrzebny).

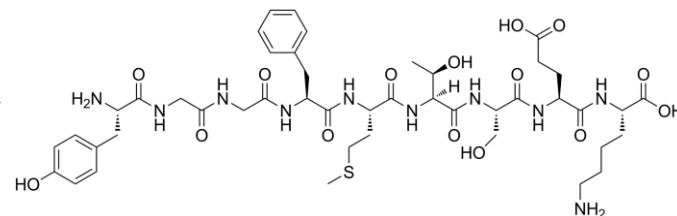

Endorfiny

Endorfiny

Powodują **bardzo dobre** samopoczucie (też euforię) i dają „wiatr w żagle” (obniżają poczucie zmęczenia i pozwalają działać dłużej).

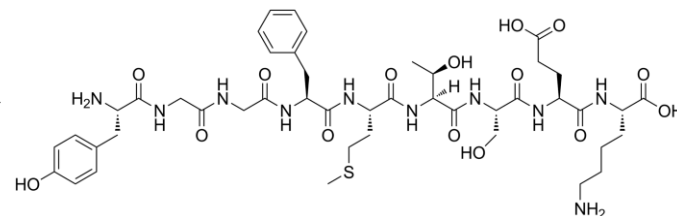
Deficyt powoduje wahania nastroju i skrajne emocje.

Wyzwalane m.in. poprzez ruch i ćwiczenia fizyczne.

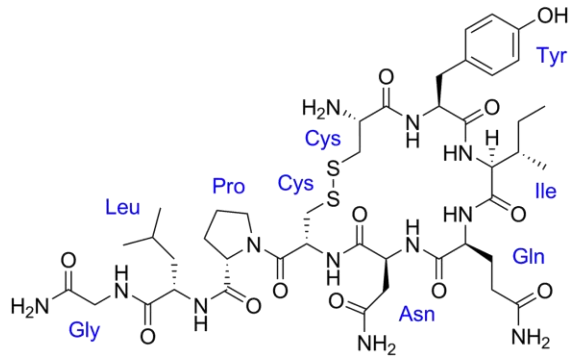

Endorfiny

W grach towarzyszą pokonywaniu kolejnych wyzwań, poczuciu postępu, osiągnięcia celów i zdobywania (wszystkie sytuacje, w których czujemy satysfakcję).

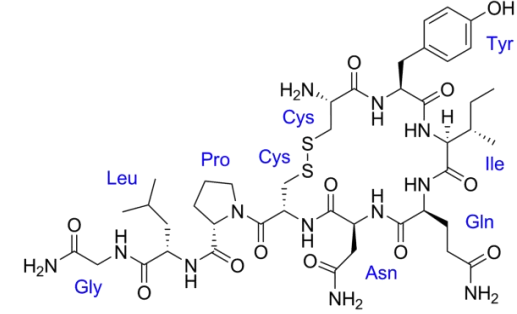

Oksytocyna

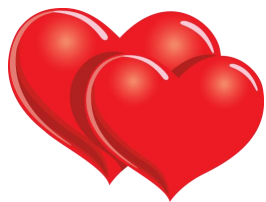
Oksytocyna

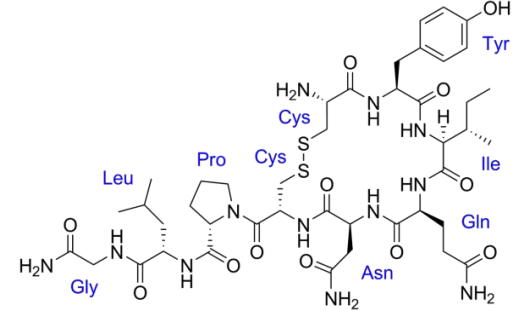
Pomaga zawierać więzy społeczne, powoduje poczucie przynależności i przywiązania (m.in. **miłość**).

Deficyt powoduje pogorszenie umiejętności i niechęć nawiązywania kontaktów społecznych.

Wyzwalana podczas kontaktu fizycznego i wzrokowego z innymi osobami.

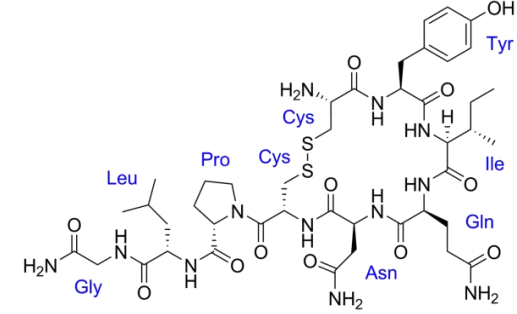
Oksytocyna

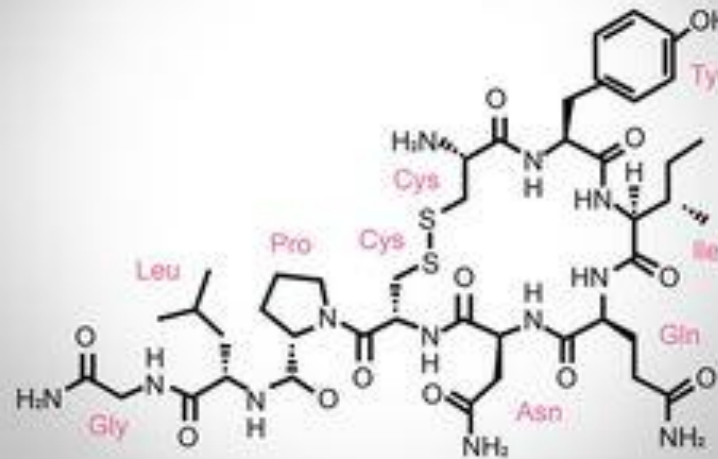
W grach podnoszą ją wspólne interakcje z innymi graczami: otrzymywanie i dawanie prezentów, misje CO-OP, przynależność do gildii (wszelkie aspekty społeczne), ale również ciekawa fabuła, z którą gracz się identyfikuje.

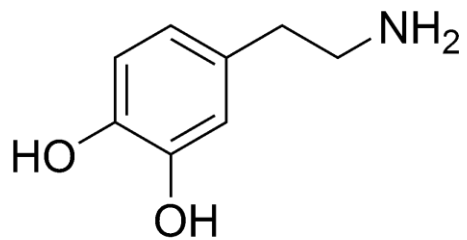

Oksytocyna

this is love.

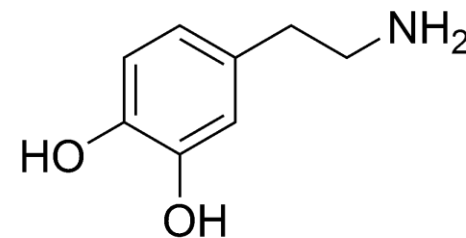

Dopamina

Dopamina

Powoduje **chęć robienia** rzeczy (pierwotnie kojarzonych z przyjemnymi doznaniem).

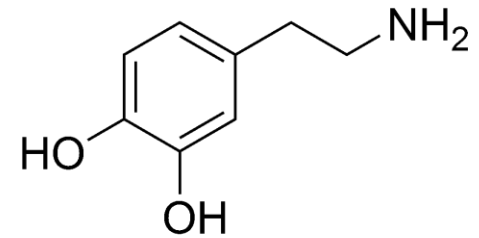
Deficyt powoduje spowolniony czas reakcji, anergię, anhedonię (niechęć do wszystkiego), a nawet depresję.

Wyzwalana przed akcją kojarzoną z przyjemnymi doznaniem (np. myśląc o niej, widząc lub słysząc znajome elementy).

Dopamina

W grach powoduje, że chcemy grać dalej, a jak jeszcze nie gramy - włączyć grę. Jest wydzielana tuż przed otrzymaniem nagrody lub osiągnięciem upragnionego celu.

Programujemy ją odczuwając przyjemność (również z grania).

Małe podsumowanie

Serotonina – „hormon **szczęścia**”

Endorfiny – „hormon **szczęścia++**”

Okcystocyna – „hormon **miłości**”

Dopamina – „hormon **nagrody**”

Małe podsumowanie

1. Za **chęć grania** odpowiada **dopamina**.
2. Aby gracz **chciał grać** w naszą grę, możemy zaprogramować w jego mózgu **ścieżki dopaminowe**.
3. Dopamina wyzwala jest **przed otrzymaniem nagrody** lub innym przyjemnym momentem (np. **odkryciem nowej zawartości gry**).

Nagrody – psychologia

1. Gdy czujemy, że **zbliżamy się** do otrzymania jakiejś nagrody, **bardziej chcemy** ją zdobyć.
2. Ludzie wolą **większe liczby** (np. 100xp za potworka i 1000xp do lvl up jest lepsze niż 1xp za potworka i 10xp do lvl up).
3. Ludzie spodziewają się otrzymania nagrody i feedback'u **natychmiast po wykonaniu** zadania.

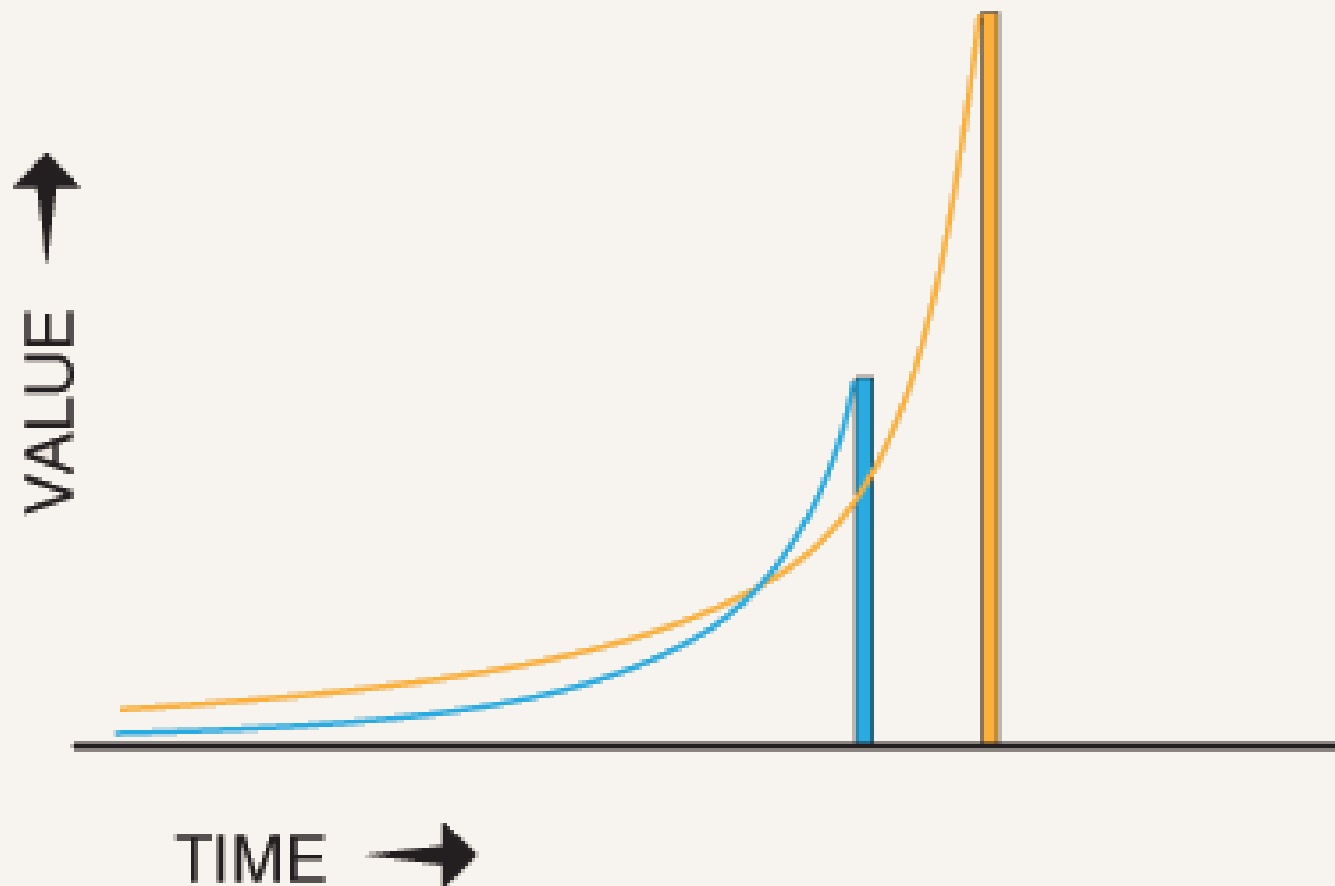
Nagrody – psychologia

4. Ludzie mocniej pracują nad utrzymaniem **tego co już mają**, niż zdobywaniem nowych rzeczy.
5. **Wskaźnik** zbliżania się do nagrody po pewnym czasie sam **zastępuje nagrodę** w psychice gracza (**np. punkty doświadczenia**).
6. Poczucie **mistrzostwa** i **dużego osiągnięcia** stają się **nagrodami**, jeśli jest je odpowiednio trudno zdobyć.

Jakich **nagród** najbardziej **oczekujemy?**

- O **nieznanej** zawartości (gdy czujemy, że coś dostaniemy, ale nie wiemy dokładnie co)
- **Spodziewanych** i **zasłużonych** (gdy wiemy dokładnie, za co otrzymujemy nagrodę)
- **Znaczących** (przede wszystkich wyróżniających nas w pewien sposób)

Hyperbolic discounting

Hyperbolic discounting. Notice how the smaller-sooner reward (blue) is considered less valuable than the larger-later reward (orange) EXCEPT just before the smaller-sooner reward can be obtained.

Taken from: George Ainslie, picoeconomics.org

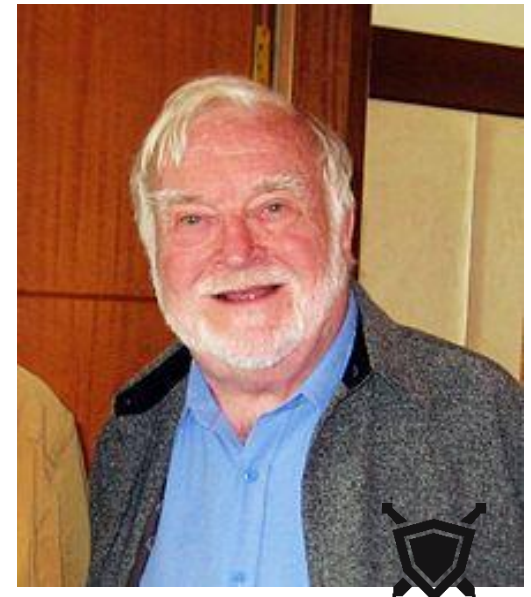
3. Flow

~Flow~

„Stan między satysfakcją a euforią,
wywołany całkowitym oddaniem się
jakiejś czynności”

- *Mihály Csíkszentmihályi (1980)*

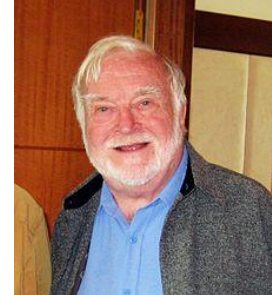
~Flow~

Występuje m.in. podczas (1980):

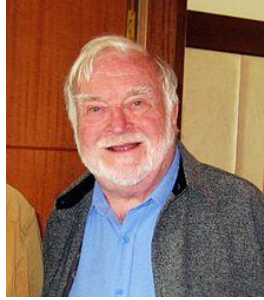
wspinaczki górskiej, żeglarstwa, gier sportowych, tworzenia muzyki, jogi, czy medytacji

~Flow~

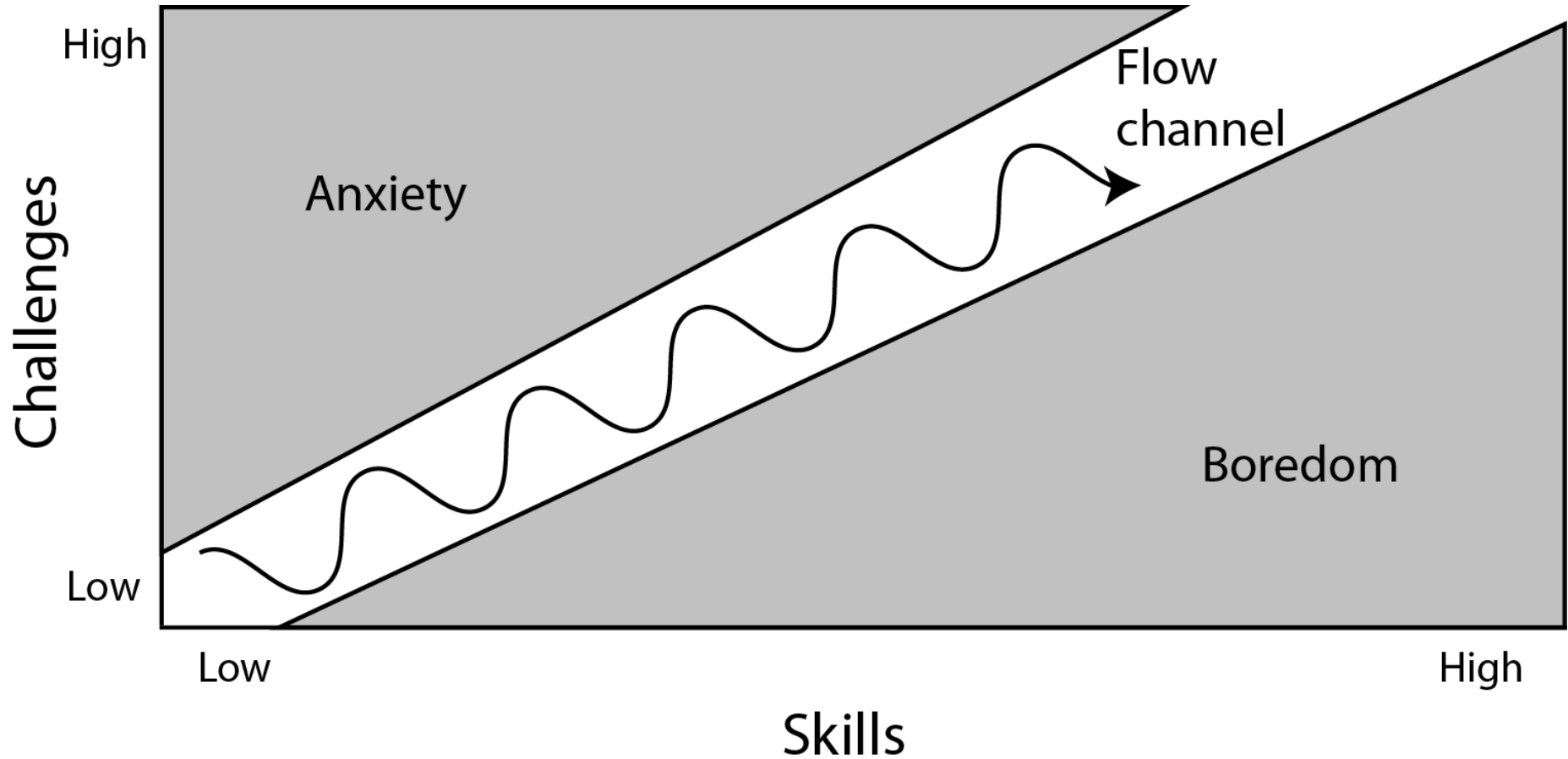
Charakteryzuje się brakiem
samoświadomości, utratą poczucia czasu
oraz całkowitą wolnością od strachu i lęku.

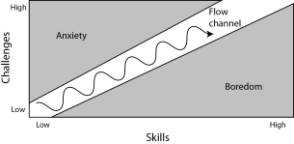
Jak osiągnąć stan ~flow~?

1. Klarowne cele do realizowania
2. Natychmiastowa oraz zrozumiała informacja zwrotna
3. Równowaga między trudnością zadania a umiejętnością wykonującego

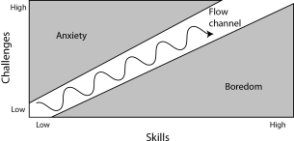
~ Game flow ~

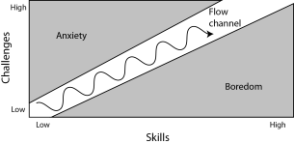
Game flow – jak budować?

- Zadania **dalekie** i **bliskie**
- **Dalekie** cele powinny być **zwięzłe** i przedstawione możliwie **wcześnie** (np. „Zabij króla smoków!”, „Odkryj skarb piratów!”)
- **Bliskie** cele powinny być możliwie **szczegółowe** i przedstawione zaraz **przed przystąpieniem** do ich realizacji (np. opis kolejnej fali potworków, która ma nas zaatakować)

Game flow – jak budować?

- Odpowiedź gry (**feedback**) dla celów **bliskich** powinna być **natychmiastowa** i **zrozumiała** (np. ilość obrażeń nad głowami przeciwników, health bars, animacje umierania, błyskanie ekranu na czerwono)
- **Postęp** dla celów **dalekich** powinien być przedstawiany **dokładnie** oraz **okresowo przypominać** o ogólnym progresie w grze (np. odkryta mapa na loading screenie, level i postać w menu pause)
- **Jasne określanie wymagań** daje poczucie proporcji i pozwala graczom **określić zasoby** potrzebne na osiągnięcie celu

Game flow – jak budować?

- **Dalekie** cele zazwyczaj wiążą się z **fabułą** i **regułami** gry
- **Bliskie** cele zazwyczaj są przekazywane poprzez **mechanikę** gry i to one dają poczucie **sukcesu** przez całą grę *(np. pokaż graczowi mechanikę, pozwól mu ją poćwiczyć, przekaż mu jasno gdy osiągnie sukces, następnie zaprezentuj rozszerzenie mechaniki i powtórz schemat)*

4. Rozwój umiejętności

Ciekawość

„Pożądanie pozyskiwania wiedzy i umiejętności.”

- M. Zuss, „*The Practice of Theoretical Curiosity*”, 2012

Umiejętność

„Wyuczona zdolność wykonywania zadania z określonymi rezultatami, często w ramach ograniczonego czasu lub energii”

– *Wikipedia*

Macierz świadomej kompetencji

Jak skutecznie się uczyć?

Podstawy skutecznego uczenia się

Edward Thorndike

Podstawy skutecznego uczenia się

- 3 podstawowe zasady:
  - **Readiness** (skupienie i chęć)
  - **Exercise** (ćwiczenie, powtarzanie)
  - **Effect** (pozytywne odczucia)

Podstawy skutecznego uczenia się

- 5 kolejnych zasad (dodanych później):
  - **Primacy** (prymat, pierwszeństwo)
  - **Recency** (nowość, świeżość)
  - **Intensity** (intensywność, realność)
  - **Freedom** (nieprzymuszanie)
  - **Requirement** (posiadanie wymaganych umiejętności i narzędzi)

Stożek uczenia się

Edgar Dale

Cone of Learning (Edgar Dale)

**After 2 weeks
we tend to remember...**

**Nature of
Involvement**

10% of what we READ

READING

Verbal Receiving

20% of what we HEAR

HEARING WORDS

30% of what we SEE

LOOKING AT PICTURES

WATCHING A MOVIE

LOOKING AT AN EXHIBIT

WATCHING A DEMONSTRATION

SEEING IT DONE ON LOCATION

**50% of what we
HEAR and SEE**

PARTICIPATING IN A DISCUSSION

GIVING A TALK

70% of what we SAY

DOING A DRAMATIC PRESENTATION

SIMULATING THE REAL EXPERIENCE

**90% of what we
both SAY
and DO**

DOING THE REAL THING

PASSIVE

ACTIVE

Visual Receiving

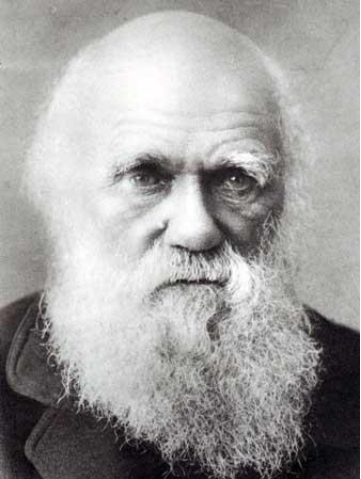
**Receiving /
Participating**

Doing

Edgar Dale, *Audio-Visual Methods in Technology*, Holt, Rinehart and Winston.

Nagrody motywują do uczenia.

Umiejętność a pewność siebie?

„Ignorancja częściej jest przyczyną
pewności siebie, niż wiedza”

- Charles Darwin

Efekt Dunninga-Krugera

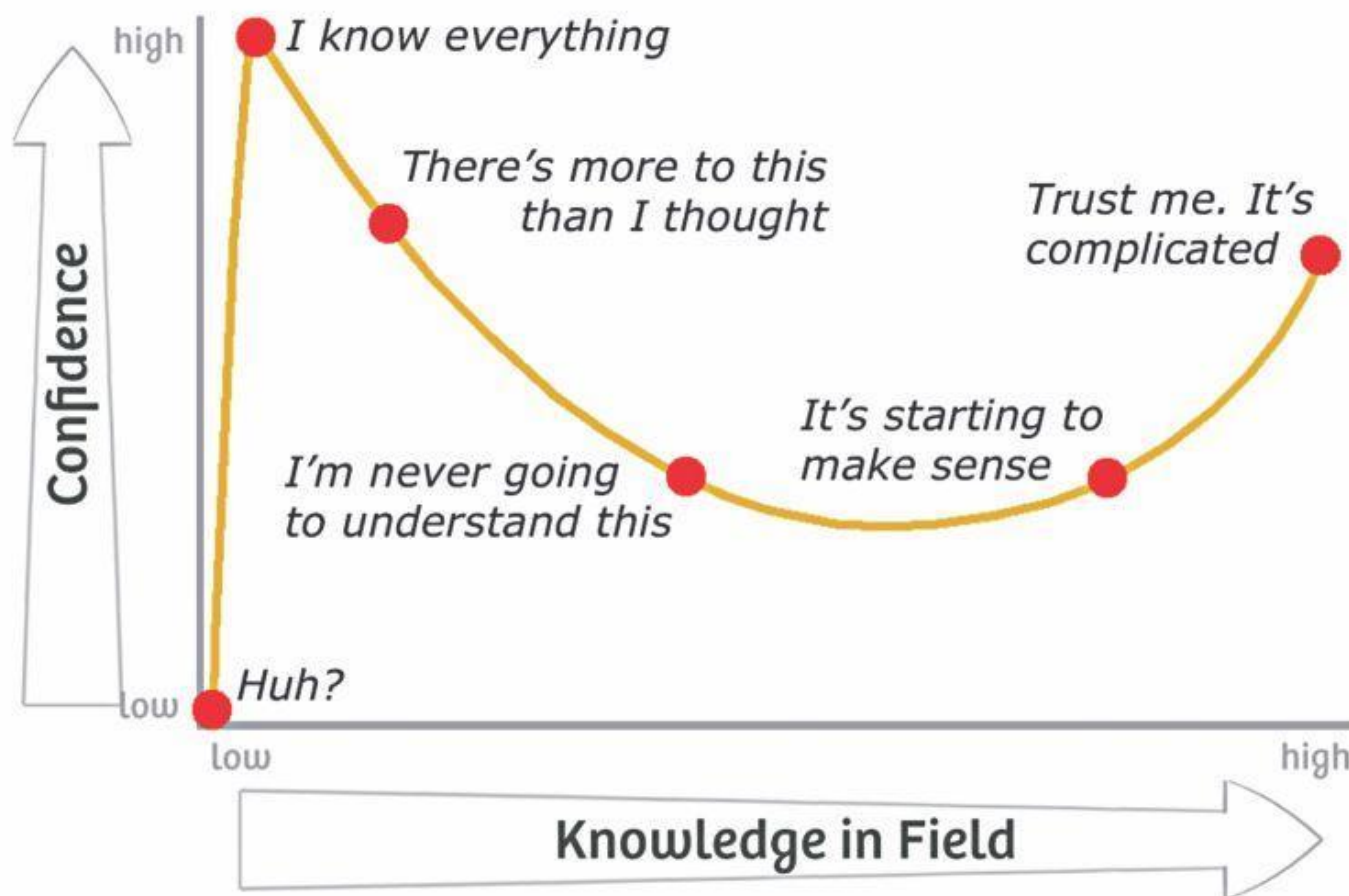
David Dunning

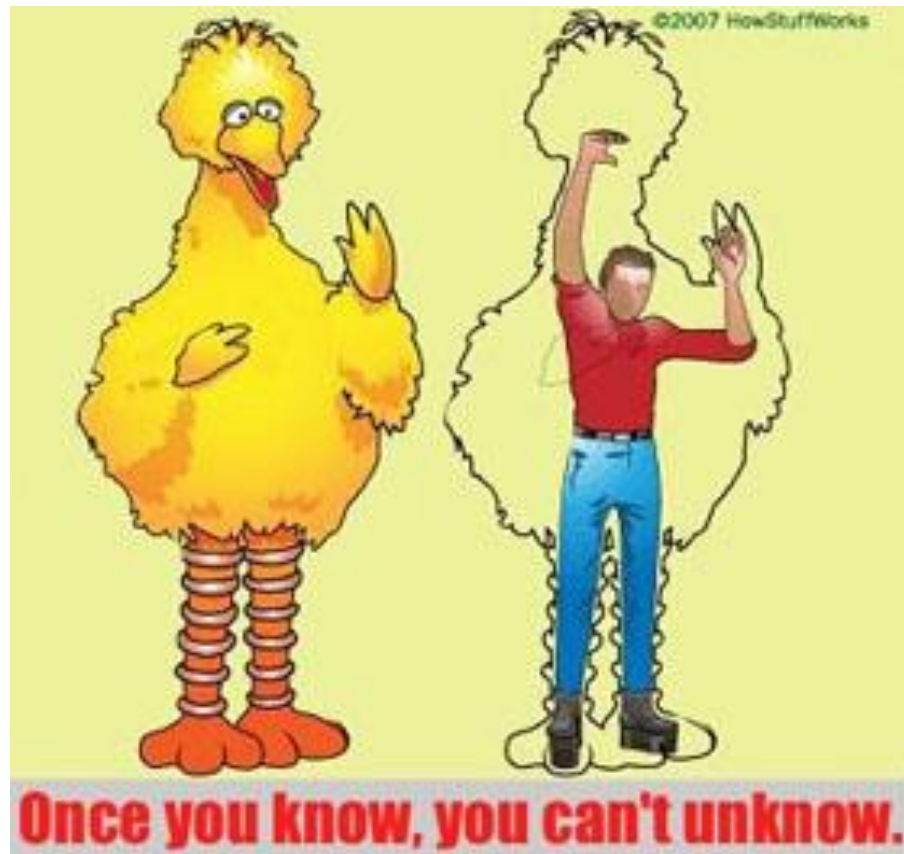
Justin Kruger

Efekt Dunninga-Krugerera

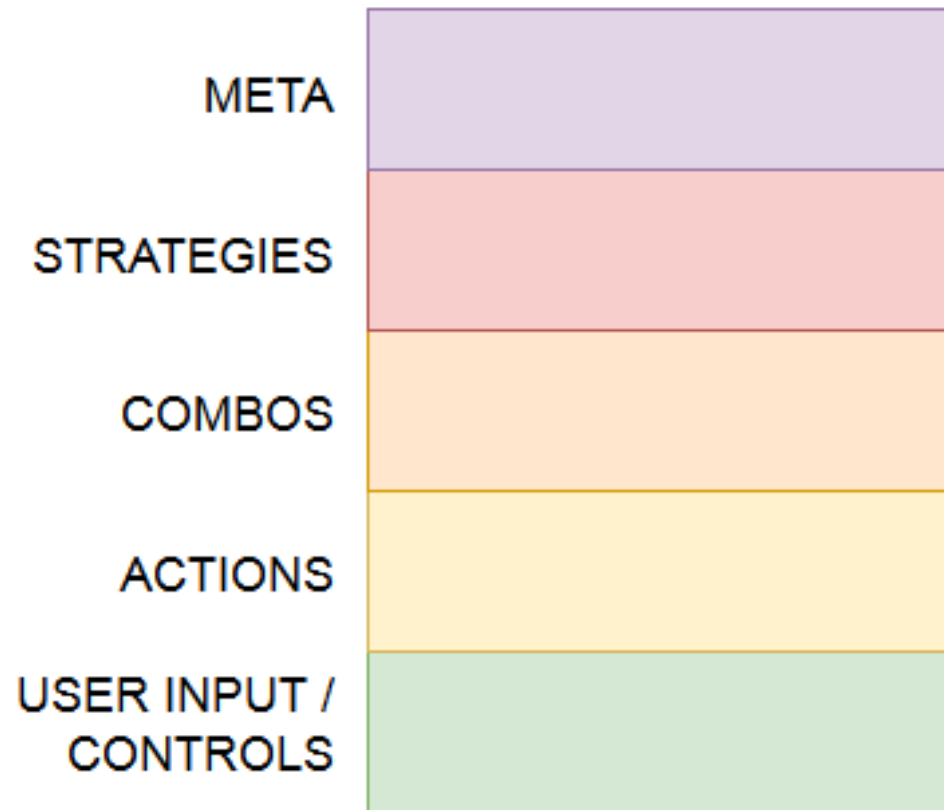
Klątwa wiedzy

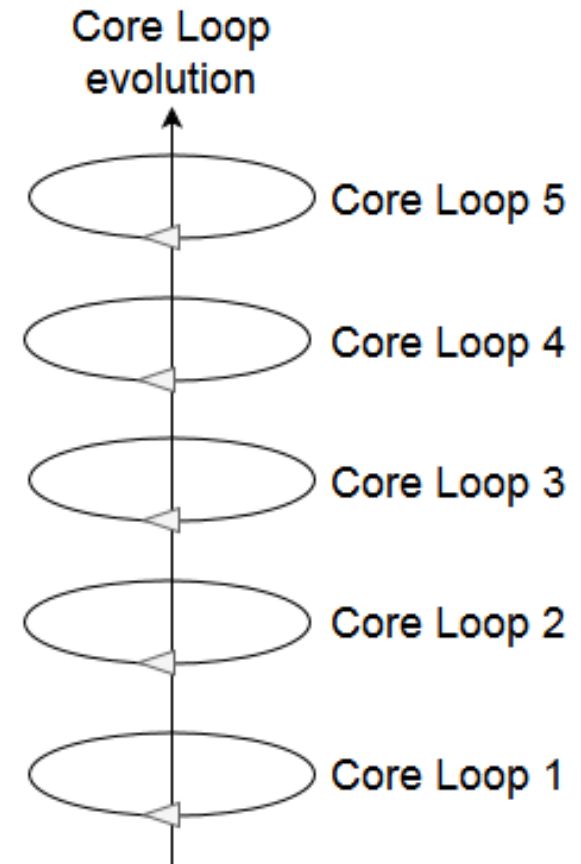
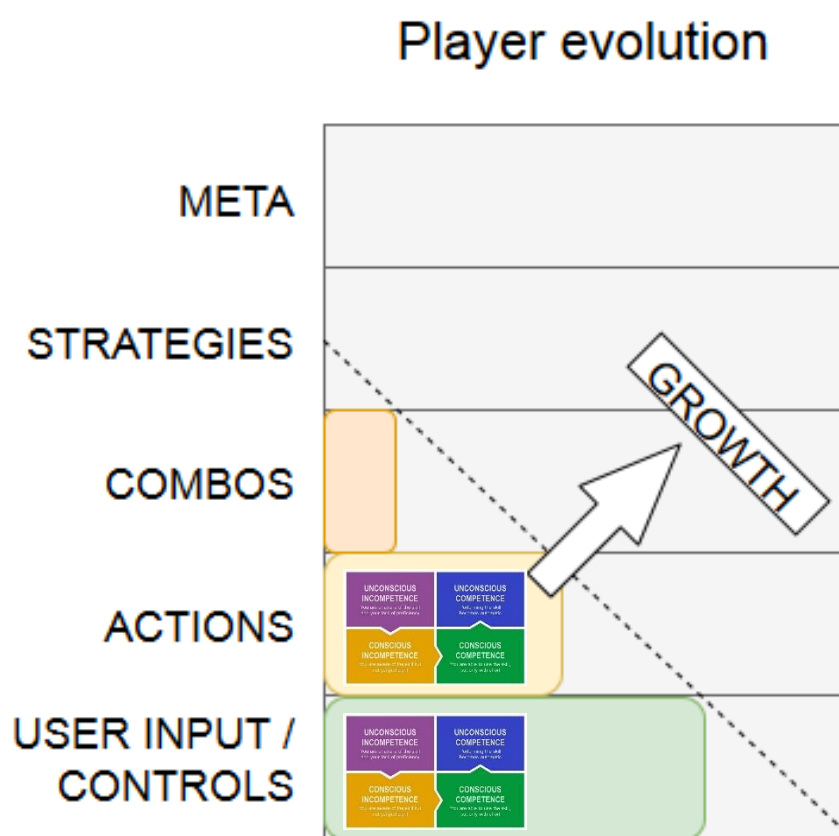

Warstwy gry

Game Layers

Rozwój gracza oraz core loop

Rodzaje wyzwań i umiejętności

Szybkość – czas reakcji

Celność – dokładność wykonania akcji

Timing – moment wykonania akcji

Planowanie – jakość ciągu decyzji

Wiedza – ilość zapamiętanej informacji

Percepcja – dostrzeganie nowych informacji